

вимір» і «Європейська свідомість» як відображення основних філософій співтовариства.

Ключові слова: євроінтеграція, Європейський союз, національні системи освіти, освітня політика, шкільна освіта.

Література

- Кремень, В. (2021). *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні*. Київ. <http://surl.li/nxnmac>
- Локшина, О. (2024). Проблема справедливості в європейському освітньому просторі: виклики для країн ЄС та України. Світ дидактики: дидактики в сучасному світі: зб. матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 7–8 листопада 2023 р., 255–256. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739696>
- Akin, S. (2019). *European union's integrated educational policy background and involved political institutions*. Ankara. <http://surl.li/grfosk>

ОСОБЛИВОСТІ МОНІТОРИНГУ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ШКІЛЬНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ВІДПОВІДНОСТІ З МІЖНАРОДНИМИ ПІДХОДАМИ

Оксана Овчарук, д.пед.н., проф.

Інститут цифровізації освіти НАПН України
м. Київ, Україна

Розбудова та функціонування цифрового середовища закладу загальної середньої освіти сьогодні є актуальним напрямом, що просувають всі країни світу. Адже питання цифрової освіти, навчання у цифровому середовищі і використання відповідних засобів є основним трендом розвитку освітніх систем. Для успішного функціонування технологічно насиченого цифрового середовища школи необхідно врахувати всі аспекти, від яких залежить якісне наповнення та використання ресурсів середовища та успішність учасників освітнього процесу. Важливо звернути увагу на цільові групи (користувачів), від яких залежить функціонування інформаційно-цифрового середовища, на складники сере-

довища, доцільність їх використання та безпечність, а також на існуючі проблеми та можливості та ін.

Для здійснення оцінки стану функціонування фізичного та цифрового середовища ЗЗСО необхідно обрати відповідні інструменти та здійснювати його постійний моніторинг. Важливим елементом оцінювання будь якої системи є індикатори її якості. Індикатори (показники) якості освіти у країнах Європейського Союзу формуються на основі міжнародних моделей запропонованих ЮНЕСКО, ОЕСР та ЄС, а також на основі національних індикаторів.

Багато країн використовують так званий щорічний шкільний перепис як основний спосіб збору інформації зі шкіл по всій країні, куди закладаються певні характеристики, що стосуються середовища. Шкільний перепис зазвичай має форму анкети та включає запитання про шкільну інфраструктуру, меблі та обладнання, навчальні та навчальні матеріали, доходи та витрати школи, характеристики вчителів та учнів. Дані шкільного перепису також можна використовувати для надання зворотного зв'язку керівникам шкіл та вчителям. Шкільний перепис формується у базу даних, наприклад, EMIS (Epic EMIS – School and Teacher) – це база даних, у якій централізовані шкільні дані, зібрані в результаті щорічного перепису населення в школах, транзакційні дані про діяльність зацікавлених сторін у сфері освіти та інші джерела даних (наприклад, дані перепису населення). Цей інструмент використовується міністерствами освіти, неурядовими організаціями, дослідниками, донорами та іншими зацікавленими сторонами в галузі освіти як надійне джерело освітніх даних для планування, моніторингу та прийняття політичних рішень. Часто також існує окрема система управління людськими ресурсами або вчителями (TMIS, Teacher Management Information System), яка використовується для прийняття рішень щодо найму та розміщення директора школи та вчителів.

Програми міжнародного порівняльного оцінювання використовуються опитування учнів, вчителів і керівників шкіл для отримання довідкової та контекстної інформації. Така інформація включає сприйняття процесів якості освіти, включно з практикою викладання, шкільним кліматом, шкільним лідерством і управлінською практикою. Опитування є одним із способів для керівників освіти зібрати інформацію на системному рівні про процеси якості освіти, навіть якщо пряме педагогічне спостереження у великому масштабі неможливо.

Шкільні перевірки. Шкільні перевірки можуть сприяти підвищенню якості шкіл і систем освіти. Термінологія відрізняється від однієї країни до іншої; загальні назви процесу: *акредитація школи, інспекція або нагляд*. Ці процеси зазвичай мають дві взаємопов'язані цілі: підзвітність громадськості та розвиток школи.

Шкільні картки (табелі) (SRC, School Report Card). Шкільні картки узагальнюють інформацію про школи, включаючи зарахування, відвідування вчителями та учнями та успішність учнів, у формі, доступній для громадськості. Існує кілька моделей, від добре інституціоналізованих моделей, коли інформація надається для кожної школи та регулярно публікується в Інтернеті, до одноразових опитувань, які проводяться за підтримки організацій громадянського суспільства. Публікуючи шкільні дані, SRC сприяють прозорості та підзвітності.

Дослідження відстеження державних витрат (PETS) і кількісні дослідження надання послуг (QSDS). PETS відстежує кошти від центрального до шкільного рівня. Використовуючи методи вибірки, вони вимірюють потоки коштів у системі освіти, даючи зрозуміти, чи використовуються ресурси відповідно до загальних операційних потреб і зусиль, спрямованих на покращення якості освіти. PETS можна використовувати, щоб перевірити, чи потоки ключових ресурсів, які мають прямий вплив на навчання, досягають цільових бенефіціарів, таких як шкільні фонди, чи використовуються для придбання підручників, навчальних матеріалів, обладнання тощо. PETS часто поєднується з опитуванням Quantitative Service Delivery Survey (QSDS), яке зосереджується на інших параметрах, таких як відсутність вчителів на роботі, які також є ключовими для покращення якості навчання.

Картографування. Технологію Географічної інформаційної системи (ГІС) можна використовувати для відображення даних на географічних територіях, виявляючи регіональні закономірності та зв'язки, які можуть бути менш очевидними, якщо представлені лише в числових таблицях і базах даних. Візуальне відображення складних даних може допомогти прийняти рішення щодо таких факторів, як розподіл ресурсів, розміщення вчителів і планування навчання в умовах конфлікту чи надзвичайних ситуацій.

Протоколи педагогічного та аудиторного спостереження. Основним процесом, який має найбільше значення для покращення результатів навчання, є взаємодія між викладачами та учнями. Проте багато систем освітнього моніторингу не збирають дані про цей процес, оскільки він по-

требує прямого спостереження та надійного кодування передусім якісної інформації, чого важко досягти. Багато систем використовують педагогічне спостереження як частину процесу оцінювання та повторної сертифікації вчителів. Педагогічне спостереження також можна використовувати у форматі «рівний-рівному» як частину безперервного професійного розвитку вчителів. Опосередковано для оцінювання ефективності середовища школи можна використати опитування випускників школи щодо задоволеності та їхні здібності до співпраці та навчання; оцінки результатів навчання та ін.

Отже, всі зазначені інструменти для оцінювання та моніторингу ефективності функціонування фізичного та цифрового середовища закладу загальної середньої освіти потребують ретельного вивчення та аналізу, а досвід їх використання може бути корисним для вітчизняних спеціалістів.

Ключові слова: ЗЗСО, моніторинг, освітнє середовище, оцінювання, цифрове інформаційно-освітнє середовище.

Література

- Гуменний, О. (2023). *Елементи цифрової освіти у віртуальному просторі навчального закладу. У Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали XVII Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної) Інституту професійної освіти НАПН України (27–30 березня 2023 р.)*. ІПО НАПН України. <https://lib.iitta.gov.ua/735992/>
- Education, R. B. (n.d.). *TMIS. Teacher Management Information System*. <https://tmis.reb.rw/>
- ИИЕР UNESCO. (2013). *Quantitative Service Delivery Survey (QSIDS) on the community involvement in the management of school resources allocated to 9YBE Program in Rwanda*. Platform on Ethics and Corruption in Education. <https://etico.iiep.unesco.org/en/quantitative-service-delivery-survey-qsids-community-involvement-management-school-resources>
- Shaping Digital Education*. (2023). https://www.oecd-ilibrary.org/education/shaping-digital-education_bac4dc9f-en